

31. oktober svetovni dan varčevanja.

Morda se čudno sliši, če se danes govori o varčevanju ozir. bolj rečeno o štednji.

Kadar ima človek vsega dosti, takrat lahko varčuje, umetnost pa postane varčevanje za onega, ki je v stiski, ki mora shajati ob malem.

Nam vsem gre težko, vsi občutimo gospodarsko krizo, ki je objela ves svet. Ne smemo je pa vzeti za prehudo, za hujsko nego je.

Na dan varčevanja bodo po vsem svetu premišljali, kako si je treba urediti življenje, da se bo shajalo z malim in da se bo morda še kaj prištedilo.

in delati. Saj bo šlo, saj mora iti! Saj smo že mnogo hujske čase preživel, pa smo še vedno tukaj.

Varčevanje pomeni danes omejiti se, zadovoljiti se z manjšim. Če bodo vsi ljudje tako delali, tedaj bo kmalu konec krize.

Mi, ki smo učitelji narodovi, moramo posvetiti z najlepšim vzgledom. Ravno sedaj moramo pokazati na nas same, kako se štedi, kako se varčuje.

Jesen je tu. Kmet je pospravil poljske pridelke. Nekaj jih shрани zase, nekaj jih proda. Sedaj dela načrte za bodočnost.

Torej na delo za rešitev krize! M. Z.

Dobrodelno društvo „Varstvo“ učiteljsstvu.

Predragi bratje, dobre sestre! Svetovna kriza je med vsemi narodi na svetu povzročila mnogo bede in siromaštva.

Toda temu siromaštvu in tej nevednosti in neznanju se da pomagati, če se vsi kot bratje in sestre združimo v društvo in svojim malim bratom in sestricam z združenimi silami pomagamo.

Podobno hoče delovati tudi naše dobrodelno društvo „Varstvo“. Delovalo bo le v dravski banovini, s sličnimi društvi v državi bo pa v prijateljskih odnosih.

Zato se obračamo do vseh dobrih src, do vseh blagih Slovencev in Slovenek, ki jim je Bog dal dovolj zemeljskih darov za preživljanje.

Siromašni starši, ki imate dobre in nepokvarjene otroke v starosti 6 do 12 let, pa jih ne morete preživljati in ne oblačiti, obrnite se na društvo „Varstvo“ in sporočite, da poskrbi vašim otrokom za daljšo ali krajšo dobo preživljanja in vzgojo pri dobrih ljudeh.

Oni poljedelci, ki žele dobiti 14. ali 15. letnega fanta, da se pri njih izučijo praktičnega

in naprednega poljedelstva, dalje obrtniki, trgovci, ki žele dobiti vajence, naj se obrnejo v vseh teh zadevah na društvo „Varstvo“, ki jim bo poskrbelo potrebne vajence.

Na vse blage Slovence in Slovenke se obračamo z iskreno prošnjo, da bi podpirali vsak po svoji moči namene društva „Varstva“ vseh vobčanov. Z združenimi močmi se da veliko storiti in marsikatera solza obrisati.

Pri svojem delu bomo ne glede na desno ali levo pomagali po svojih močeh vsakemu, ki je pomoči potreben.

Ljubljana, 6. oktobra 1932. Za dobrodelno društvo „Varstvo“: Franc de Cecco, tajnik. Anton Mrkun, predsednik

Splošne vesti. VABILO na izredno posvetovanje upravnega in nadzornega odbora JUU sekcije Ljubljana s predsedniki sreskih učiteljskih društev, ki bo 6. novembra 1932. v Mariboru v slavnostni dvorani moške učiteljske šole. Začetek ob 8. uri.

- DNEVNI RED: 1. Situacijsko poročilo. 2. Poročilo funkcionarjev: a) tajnika, b) blagajnika, c) urednika. 3. Razgovor o glavni skupščini. 4. Gospodarska akcija našega stanu. 5. Spomenica. Pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

JUGOSLOVENSKO UČITELJSKO UDRUŽENJE, SEKCIJA ZA DRAVSKO BANOVINO V LJUBLJANI, dne 25. oktobra 1932. Ivan Dimnik, Jos. Kobal, predsednik, tajnik. ČESKOSLOVASKI NARODNI PRAZNIK. V petek 28. oktobra t. l. praznuje naša bratska zaveznica svoj narodni praznik.

Nerad preveč ne da nikdo, vsakdo pa hoče kaj za to, če misliš, brate, to doseči, se moraš k „Daj-Damu“ zateči.

Grobovi in šola.

Vsako leto prihajajo pred Vsemi svetimi na šole okrožnice s prošnjami raznih invalidskih in vojniških udruženj, da naj šolski otroci popravijo in okrase zapuščene vojaške grobove.

Ne gre pa mi v glavo, zakaj morajo biti grobovi samo za Vse svete lepi in okrašeni. Zakaj pa se ne skrbi za zapuščene grobove vse leto, kakor to skrbi večina ljudi za grobove svojcev.

Seveda se da! Treba je le delo organizirati, treba je le sistematično urediti okrasitev grobov. Tako-le si mislim: Vsak otrok — ali pa po več skupaj — si naj izbere zapuščen grob in naj skrbi vse leto zanj.

gomile, Sem in tja se vsadi na grob lahko tudi cvetlice, ki jih vzgoje doma ali pa na šolskem vrtu. Ali ne bo tak grob potem vse leto čeden in lepo oskrbovan?

Gotovo bi se dalo kaj takega izvesti! To bi bila zopet enkrat vzgoja za življenje. Otrok, ki sicer živi ko božji volec tja v ljubi dan, bi dobil s to stvarjo neko dolžnost, neko stalno dolžnost, ki bi jo moral izvrševati.

Tovariši, poizkusimo! Upeljali bomo s tem prav lepo navado. Koder ni vojaških grobov, se gotovo najde kaj drugih zapuščenih, na vsakem pokopališču jih je dovolj!

UPZ koncertira 5. novembra v Mariboru in 6. v Celju — posetite koncert!

Anton Funtek

V petek 21. oktobra je umrl v Ljubljani, mnogim učiteljem dobro znani profesor Anton Funtek. V svojem življenju si je pridobil mnogo zaslug neke kot vzgojitelj in profesor učiteljskega naraščanja, marveč tudi kot slovenski književnik.

Anton Funtek se je rodil v Ljubljani 30. oktobra 1862. V Ljubljani je obiskoval realno in dovršil učiteljske, bil je učitelj v Litiji in St. Vidu pri Stični, nato pa je študiral v dunajskem tehnološkem muzeju in postal meščanskošolski učitelj v Ljubljani (1888).

Mnogo se je rajni profesor Funtek uveljavil v literaturi. Kot pesnik se je oglašil v „Ljubljanskem Zvonu“ že leta 1881. V tem času je slovel kot mojster slovenskega verza. Pri Cimpermanu se je Funtek nedvomno navezal spoštovanja do čistega jezika, in temu je ostal zvest do zadnjega. Funtkove pesmi so izhajale v „Ljubljanskem Zvonu“, „Kresue“, „Slovanu“, l. 1894. pa jih je izdal v samostojni zbirki („Izbrane pesmi“).

Prevajal je tudi pesnitve. Največje njegovo prevajalsko delo je njegov prevod prvega dela Goethejevega „Fausta“.

Nadalje je Funtek pisal mladinske knjige, sestavil je več učnih knjig in spisal življenjepis Josipa Cimpermana. V letih 1891. do 1894. je bil urednik „Ljubljanskega Zvona“; odstopil je v času, ko se je jela uveljavljati nova struja, pod vodstvom Cankarja in Ketteja, ki je zedela tudi njega.

Smrt ga je rešila trpljenja. Za njim bo ostal svetel spomin in njegovo ime bo trajno zapisano v zgodovini naše književnosti, spominjali se ga bodo tudi mnogi učitelji, kot vzornega profesorja in blagega vzgojitelja. Umrl je — a njegov spomin bo živel med nami.

Fran Milčinski

Kakor umirajo po nekem tajnem zakonu razvoja v majhnih dobah veliki ljudje, tako zapuščajo v resnih in strogih časih, kakršni je dan današnji, kletko življenjskih tegob, skrbi in nadlog vedra čela, kakršnega je nosil do torka opoldne med nami pisatelj Fran Milčinski.

Slovenci smo revni na humorju, še bolj na humorističnih pisateljih. Malo vedrine so prinesla v naše slovstvo samo tri imena. Pred dawnimi desetletji je Jakob Alešovec napisal knjigo „Kako sem se jaz likal“. Naši predniki so jo prebrali ne sicer s solzami v očeh, vendar pa z blagodejnim učinkom na čcu. Potem se je oglašil Rado Murnik z romanom „Groga in drugie“. In po njegovih „Jarih junakih“ se je pojavil tretji slovenski humorist, stvaritelj Frídaolina Zolne, sodnik, odvnetnik in človek Milčinski.

Pred približno pet in dvajsetimi leti so začeli izhajati njegovi literarni poskusi v naših leposlovnih revijah „Slovanu“ in „Zvonu“. Odlikovali so se po neki ščegetajoči drastiki in ostru karakteristikah, meječi mestoma že na tipiko. Toda Milčinski ni šel naravnost nad veliki tekst. Kakor da se je zdrzil nad tem, kar imenujemo humor, se je zopet umaknil — v kraljestvo otroške domišljije. O, bil je preveč pesnik, da bi ga mogel okus zavesti v banalnost! Tako je leta 1909. napisal „Igračke“, dve leti nato ljubke in mične „Pravljice“, kmalu potem pa „Muhoborce“, kjer je odkril čitatelju vse vrhne dobre pripovednice.

Po vojni se je zopet intenzivneje posvetil književnosti. Česta potovanja v Zagreb, kjer je bil član sodišča Stola sedmorice, so mu dala obilico snovi za zgodbe „Igrake“ in „Kraj in onkraj Sotle“ ter tam preko. Približno v to dobo spada tudi njegov „Drobiz“ ter „Gospod Fridolin Zolna in njegova družina“ poleg kratkočasnih zgodbic.

Kmalu nato se je posvetil skoro izključno mladinski književnosti. Za „Novi rod“, ki je tedaj izhajal v Trstu, je začel pisati prelepe „Zgodbe kraljeviča Marka“ po srbskih narodnih pesmih. Izbral je iz njih najlepša mesta, jih obdelal, oplil ter poklonil najbolj zapuščenim med zapuščenimi — otrokom, ki jih je usoda pustila

onkraj meje. Vsaka teh zgodb kraljeviča Marka je biser, s katerimi bomo še dolgo lahko plačevali srčno ljubezen naraščanju. In tudi potem, ko je „Novi rod“ v Trstu nehaj izhajati, ker so ga zatrli, je ostal Milčinski zvest otroški duši. Pisal in prispeval je do zadnjega zgodbe veselega značaja za novo ustanovljeni „Naš rod“ v Ljubljani. On, ki je ljubil otroke, se je zavedal, da jim velja dati v teh hudih časih sočne hrane, ki jim ne bo zatrla bistrega pogleda na svet. Dasi sam često mrk, jim je neprestano vedril čela. Med najmlajšimi konsument domače književnosti gotovo danes ni duše, ki ne bi poznala Milčinskega, če ne po imenu, vsaj po vsebini njegovih veselih povesti.

Tako je Milčinski delal in pisal, dokler mu ni smrt izbila peresa iz rok. Njegova krepka življenjska volja je do zadnjega kazala upornost koščeni dekli. Se dobrih deset dni pred smrtjo se ji je nasmajal in jo z ironičnim zamahom roke odbil od sebe. Zdej pa ga ni več. Milčinski je mrtev.

Skromno je torišče slovenskega humorja in slovenskega humorističnega pisatelja. Kakšne snovi so mu prav za prav na izbero? Osvrvkavati sme kvečjemu rodoljubno udejstvanje, prirejanje veselice, zabav, jubilejev, proslav. Tako je bilo do vojne. Po vojni se je krog nekoliko razširil, pridružil se mu je nekaj novih elementov. Strogi časi zadnjih let pa so izbili dno še tistemu, kar smo v tem pogledu imeli nekoč.

Eden redkih, ki se ni strašil truda na tem torišču in terišču, je bil Milčinski, ki ni samo vztrajal, ampak dajal poguma še drugim, ki so omahovali v malodušnosti. Na njem ni bilo senice strahu pred to grozo in groznic, ki jo tolikerm vliva današnja doba. Bil je cel mož.

Bil je več, bil je — človek. Po tej redki vrednoti velja oceniti njegovo izgubo za mladino, družbo, književnost. Mogoče jo bodo tako ocenili, mogoče tudi ne. Gotovo pa bodo čutili to vzrel, ki je zazijala z njegovo nenadno smrtjo vsi tisti, ki še niso popolnoma izgubili čuta človeškega dostojanstva, morale in etike.